

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, június 18

Tizenegyedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1881. jun. 17.

(?) Hivatalos pressio és vesztegetés — ez a jelszó, mely szerint pártunk ily eszközök alkalmazására szorultna, hogy jelöltjeit a küszöbön álló választásoknál győzelemre segítse. Adatot, persze, felmutatni egyet sem bírnak, holott a büntetőtörvény kényszerít kizárni az alkalmat az ily adatok összegyűjtésére, mert hiszen a választások körül alkalmazott ily tiltott eszközök használóira büntetést ró a törvény s a tisztelt ellenzéket semmi sem gátolja abban, hogy e törvényt igénybe vegye, semmi sem gátolhatja — csak éppen az adatok hia. Nem kell félni: ha létezőnek ilyen adatok, azonnal föl is használnák s ha, a mint látjuk, föl nem használják, biztos a következtetés, hogy azért nem, mert nincs mit.

Ellenben, vajjon nem a leghatározottabb pressiot és vesztegetést gyakorolják-e éppen ők maguk, a kik e vádat pártunk ellen oly vakmerően emelik?

A pressioinak nem hivatalos formáját, mert hiszen még eddig legalább megőrizték az ezek ezt a szegény magyar hazát attól, hogy az állam ügyeinek hivatalos intézése hatalmukban álljon, de az a sokkal erőszakosabb alakját, a mely azt a becsületes meggyőződését, hazafias érzületét vonja kétségbe csak azért, mivel az övéktől eltérő nézetet merne vallani.

Nem hirdetik-e rólunk úton-útfelen, kiabálják a szószekekről és írják lapjaikban, hogy szolgai alárendeltség, saját üző érdekünk, bérért eladott lelkiismeretünk s nem a tiszta meggyőződés vezet a választás alkalmával? Nem a képzelhető legundokabb bűn: a hazaárulás vádját fenyeget-e ajkukról, ha merünk ellenük lenni, szólni és tenni? Nem hirdetik-e, hogy kegyesolyért, kitüntetésért, hivatalért, haszonért áruljuk szavazatunkat s így kivétközve férfiaságunkból, megálázva magunkban az embert, automatokká törpülve járulunk a szavazó asztal elé?

Hányadik ember az, ki ilyen rémisztgetésekkel, a rágalom és gyanúsítás ilyen ijesztgetéseivel szemben meg merje állni helyét, s nyíltan és hangosan merje hirdetni meggyőződését, mikor a kiabálók e morális erőszakot követik el rajta?

S éppen így a vesztegetéssel. Az a pohár bor, vagy — mint egyik dicsőséges jelöltjükről halljuk — az a pohár pálinka, melylyel a „kedves bátyám“, vagy „tisztelt polgártárs“ poharat koczin-gatják hetek, hónapok óta, hogy ámitó képmutatásukkal kihizelegjék szavazatát: nem tudatos, célzatos megvesztegetése-e az iféletnek, érzelmeknek, nem raffinált fölhasználása-e a becsületes jóhiszeműségnek, a naiv egyszerű értelemnek?

Azok a hazugul fölmutogatott légvá-
rak, melyekkel kecsegtetik az egygyl-
ket, mintha általuk mind csupa kása-he-
gyek és kolbászból font kerítések birto-
kába juthatnának; mintha ők megtudnák
semmisíteni a történelmi tényeket, szét
bírni azokat a törvénybe ígatott két-
oldalú szerződéseket, adókat leszállítani,
hét nyolcz millió magyarság hatalmát
egész Európára kiterjeszteni, a magyar
közgazdaságot és művelődési érdekeket
fuvallatra magasra bírni emelni: nem
megannyi vesztegetési eszköz-e minde-
z a sok ámitás, a melyekről ők maguk tud-
ják legjobban, hogy csak hitető jelszavak,
a megvalósulás minden lehetősége nélkül?

Nem megvesztegetése-e a józan ér-
telemnek, a midőn a tanulatlanság birá-
latot mond a tanultság fölött; a henyé-
télenség a komoly munka fölött; az üres
léhaság az érett becsület fölött? A fogat
vezetést nem bizzuk a gyöngye kezű gyer-
mekre, a hajó kormányzását nem a ta-
pasztalatlan földmivesre — de az állam
ügyeinek vezetését, kormányzását bizzuk
rá a tapasztalatlan, éretlen, tanulatlan
szóhősökre!

Vesztegetni nem csak pénzzel, hiva-
tallal, kitüntetéssel lehet, hanem éppen úgy,
sőt sokkal veszedelmesebben az ámitás
szavaival, az érzelmek fölkorbaolásával,
a gyöngeségek legyezetésével, az elér-

hetetlen aspirációk fölkelésével, az ér-
demetlenek elé szórt hízégekkel, a go-
nos és nemtelen indulatok táplálásával.
Hirdetni a tisztos puritanizmust s kecsget-
ni beválthatatlan ígéretekkel; vádat eme-
lni a becsület örve alatt s bujtogatni a
társadalmi rend ellen; ajkra venni a ha-
za szent nevét s kalandor politikával
kockáztatni békés fejlődését: a veszte-
getés olyan neme, a mely a világi tör-
vénysszékek büntetése elől biztosítva érez-
heti magát, de a mely a köztételek ver-
dictjét el nem kerülheti.

Ez előtt a forum előtt vádoló a
közjogi ellenzéket a pressio és vesztege-
tés bűnéről s hivatkozom tanuként jelölt-
jeik programbeszédére!

Választási egy és más.

Belemelegedttünk. A választási küzdelem
neki erőszett, teljes erővel folyamatban van.
Kolozsvárt az „Ellenzék“ nála szokásos álud-
variassággal kijelentette, hogy Hegedűs Sándor
személye ellen nem csatóroz, miután a lap szer-
kesztőjének ellenjelöltje. Annál merészebben meg-
indult a rágalmozás alattomban a választók kö-
zött. „Nem kell az adócsináló! Ne szavazzatok
oly emberre, a ki programbeszédében nem fog-
lalkozott az iparosok szomorú ügyével!“

Hegedűs Sándor megjelenése, remek be-
széde annyira megsemmisítette Bartha Miklós
ur pártját, hogy maguk a coripeusok lemondot-
tak a győzelem leghalványabb reményéről is,
s ugyazint felesleges Hegedűs Sándor
mellett a korteskedés. A való igazság érdekében
azonban megemlíti röviden, a tényállást.

Való, hogy Hegedűs Sándor a kávé, czu-
kor, sörfogyasztási adótvényjavaslat előadója
volt, s kitűnő zárbeszédért e tárgyban a sza-
badelvtű kör Hegedűs beléptekor tiltott eljén-
zéssel fogadta. De ugyancsak Hegedűs Sándor
volt előadója a tíz éven belüli bélyegkedvez-
ményről, a mely mintegy két millió választót
okoz az államnak, és a luxusadók eltörléséről
szóló törvényjavaslatnak is. E két törvényjavas-
lat által okozott kár pótolhatott helyre az igen
ésszerű fogyasztási adóval. Ha tehát Hegedűs
egy adót csinált, ugyancsak ő két adót törlészt.

Még ennél is hamisabb vád, mintha Hege-
dűs nem hordozná szívén az igarosok érdekeit.
Már maga a luxusadó eltörlése tisztán a hazai
ipar érdekében történt; a hazai iparnak
a dandó kedvezményről“ szóló törvény-
javaslat csaknem egészen a Hegedűs Sándor
műve. Tevékeny tagja volt az ipartügyi enque-
nek s nagy szerepet játszott az ország minden
eddig ipartügyi mozgalmában.

Kereszenek tehát Barta kortesei okosab-
bá fogadott Hegedűs ellen, s ne támadják meg éppen
azon oldalon, a hol legnagyobb hazafiai érde-
mei vannak. Hogy ha ártani akarnak igazán
Hegedűsnek, sorolják fel vele szemben a Bartha
és Ugron eddigi bonfui érdemeit. Mondják el,
hogy az egyik szerencsésen gyűlölséget szított
a katonaság és polgárság között, a másik pedig
háboruba akarta keverni a nemzetet, s megcsi-
náltá idegen pénzzel a mulatságos székely
pucscot.

E szép emlékü pucscsáról jut eszünkbe egy
büntügyi tárgyalás, mely Marosvásárhelyt nem
sokkal a pucscot után nyilvánosan tárgyalattott.
Egy székely atyafi emberölési kísérlet miatt volt
bevádolva. Pálinkázás közben kettőn összekap-
tak, s az egyik sculus kirántotta a revolverét,
melylyel Ugron Gábor a muszkák ellen felhad-
szerezte volt, s egyenesen a szájába lö térsá-
nak. A székely egyelőre meghökken a durranás-
tól, de érezvén, hogy valami a szájában akadt,
a mig társa a bekövetkező halált várta, a me-
sebzett úgy tett, mintha bagóznék, s kipökte
a halálos golyót. Ekkor ugyanazon uton egész
közérlől egy második golyót ereszt az ellenfél
szájába, de az sem tesz nagyobb hatást. A har-
madikat is belölte, s a székely igaz egy pár
fogával együtt, de mind a három golyót kipökte.
Hanem ekkor ő fordult az Ugron Gábor kato-
nájának, s furkosával igrálmatlanul elphálta.

Ilyen volt a pucscserevolver. Ilyen fegyver-
rel akarta Ugron Gábor a muszkák ellen biztos
halál elé vinni a jóhiszemű székelyeket. Hanem
azoknak nem van is esztük, tudják kivel van
dolguk s nem választják meg többé Udvarhelyt
képviselőnek. Ugronnak saját nátiója között té-
hát kiállván szekerre rudja, Kolozsvár felé fordult,
melynek polgársága nem lehetett közvetlen tanja
bírhadt csinájának.

Megválnak hány józan választó áll be hozzá
pucscsokatonának.

Ritkaság, de egy mégis akadt, a ki leg-
ujabban beállott hozzá. Az igaz, hogy ez egy is
saját testvére a csigavérű Ákos. Oláhfalvának
élhetetlen képviselője miután sem a kormány-
pártnál, sem a habarékúknál nem vették számba,
nagy száju bátyjának protectioja alá adta ma-
gát, s hogy legalább a képviselőségéből ne kop-
jék ki, beállott székelynek.

Ez új minőségében következőleg közö-
sített be Kézdivásárhely városához:

„Jelöltséget forró köszönetem nyilvánítása
mellett elfogadom. Büszkének fogom érezni ma-
gamat, ha a Székelyföld Párisát, Kézdi-Vásárhelyt képviselhetem. Programbeszédem megtartására halás szívvel
fogok megjelenni. Üdv Kézdi-Vásárhely derék
polgárainak! Ugron Ákos.“

Szegény Ákos, milyen rosszul sikerült neki
az első kísérlet a székely nagytömeg terén.
Kézdivásárhely és Páris! Vajjon sejté-e a fran-
czia köztárság, hogy az emberiség szívének ne-
vezett Páris, mily veszedelmes ellenfélre akadt
Kézdivásárhely városában? Reméljük, ha ez tu-
domására jó, reclamálni fogja magának Ugron
Ákost.

Bokros Elek kolozsvári választókertületé-
ben még azok is, a kik előbb valóban nem ért-
hető okokból kifogásokat tettek ellene, mint azt
a párt üzenetlen hivoitól reméltük, egész öszinte-
séggel csoportosulnak Bokros Elek tisztelt neve
körül. Minél inkább közeledik a választások nap-
ja, annál inkább gyarapodik e kerületben is
pártunk hazafiai egyetértése, s minden kicsinyes
okot félretéve, a választók csupán a székely
léhaság, az Ugron-féle párisi petroleumszagu
pucscs politika feletti győzedelmeskedést tekintik
becsületen bonfui feladatuknak.

Az „Ellenzék“ természetesen tilosköl és
gyanúsít, hogy nem érhetne meg azt a gyönyör-
űrséget, miszerint a „Polgár“ egy, a „Kelet“
más szabadelvtű párt jelölt mellett sorakozzék, s
a hel, ett, hogy őt elensulyozzuk, a döntő pil-
lanatban egymást püföljük. Szerinte már vala-
mely párt összetartása sem becsület.

Nó majd a választók csak megtanítják e
fogalomra is.

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZ- GALMAK.

Ujabb határnapok.

Oláhfalva június 25-én választ.
Udvarhely megye és Székelyud-
varhely városa e hó 26-án választja meg kép-
viselőit.

Liptó megyében a választások e hó
27-én ejtetnek meg.

Ujvidék városa e hó 27-én választ.
Héves megyében e hó 28-án lesz a
választás.

Nagy-Szeben városában e hó 29-kére
tűzték ki a választásokat.

Deés, 1881. jun. 15.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Magyar-Láposon Szolnok-Dobokamegyében
a mult vasárnap jun. 12-én délelőtt tartotta meg
Boér Károly szabadelvtű programbeszédét. Min-
denkit meglepett a nagyszámú jelenlévő kö-
zönség; mert egyelőre a folyton szakadó eső,
máskülönben a román lelkész uraknak pünköszt első
napi kötelességszerű elfoglaltsága nem engedte
remélni ily nagy tömeg jelentkezését. Mindemel-
lett oly számosan jelentek meg, hogy a községi
iskola mellékterme és folyosója is a szó teljes
értelmében emberrel volt tele. Ezenkívül főleg
M.-Lápos és Domokos magyarájku népéről álta-
lánosan el volt terjedve, hogy semmiben sem
akar részt venni. S valóban ez elkedvetlenedett
népet fölhevíteni s bennük érdekeltséget kelteni,
ez időben csak is Boér Károly urnak sikerülte-
zett, ki itten mint tanfelügyelő egykoron sokat
munkálódott s mivel módora s tapintatos eljá-
rásáról sokak előtt már régen ismeretes lön.

Hogy a programbeszéd általános tetszés-
ben részesült, érdekes bizonyosságul lehet venni
azt, hogy egy derék, jó kinézetű magyar em-
ber Gaspár András uram belé is kiáltott ezen
szókkal: „Ez mind jó nagyságos uram, de sze-
retnék mi ezeket írásban is látni.“ S igaza van
az érdekes atyafinak, mert bizony az igen jó
volna, ha midőn a gazda vetését végzi, azonnal
az érett kalászkokat már aratni is lehetne.

Azt felesleges is talán mondanom, hogy
az értekezletet vidám társas ebéd követte, me-

lyen mintegy 350 választó vett részt s termé-
zetesen az idő vigan telt, mert Petőfiként: „Hol
pohár és a pohárban bor van, Tarka jó kedv
sütilek meg ottan. Egy szemtanu.

Csik-Szereda, 1881. jun. 14.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A csikszeredai választókertület székelyhöz
— Szeredában — ma tartotta a szabadelvtűpárt
értekezletét. Ez alkalommal Mikó Bálint volt
képviselőnk beszámoló beszédet tartott, melyben
röviden körvonalozta a mult cyolus alatt hozott
s beuntunket is közelebből érdeklő törvényeket
s a kormány főbb intézkedéseit.

A csinos beszámoló beszédet a nagy rész-
ben intelligens egynekéből álló hallgatóság több-
szöri helyesléssel s végül hoszas díjenzéssel
fogadta.

Ezután a pártelnök képviselőjelölésre hiva-
fel az értekezletet, mire Mikó Mihály egyhangu-
lag kikiáltott képviselőjelöltné.

Az időközben eltávozott egyetlen jelölt kül-
döttségileg meghívta, az értekezleten meg-
jelent s a jelöltséget elfogadta.

Programbeszédet ugyan nem tartott, de
kijelentette, hogy megválasztása esetén újból
a szabadelvtű pártköz fog csatlakozni s annak
higgadt irányelveihez fogja magát tartani. Uj-
ból lelkesen megjelentek jelöltnéket s folyó hó
25-én meg is fogjuk most harmadszor választani.

A többi csiki választókertületben is ma tar-
tatnak a pártértekezletek s képviselő-jelölések.
Ezek eredményéről holnap. . .

Annyit azonban előre jelezhetek, hogy: a
miénken kívül minden kerület bőven el van látva
jelöltekkel. Ellenzéki jelöltek imitt amott szima-
toltak ugyan, de fellépni nem bátorkodtak.

Egy választó.

Csik-Szt. Márton, jun. 14. 1881.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Értesíteni kívánom becses lapjának i. ol-
vasó közönségét, azon örvendetes politikai mo-
zanatról, hogy: Csikmegyében, a szt-mártoni
választó-kertületben, mai napon ejtveten meg a
szabadelvtű párt részéről a képviselőjelölés, a szép
számban, nagy érdeklődéssel megjelent és vá-
lasztékosan begyűlt értekezlet ifj. dr. Botskor
Károly egyetemi magántanár jelölte ki általa-
nos többséggel és nagy lelkesedéssel megválasz-
tandó képviselőjéül, ki is szabadelvtű párti
programbeszédjét, a hallgatóság mindig foko-
zódó tetszésnyilatkozatai, helyeslései s viharos él-
jezéseit közegette, oly sikerrel mondotta el, hogy
általános nagy többséggel leendő megválasztása
még azon esetre is bizonyos, ha mellette más
jelöltek versenyeznek.

Programjában beválthatatlan ígéretek bom-
basztjaival nem kápráztat, a kormány politikáját
fejlesztő és semmit sem kockáztató politikáját
híven pártolja, és támogatni igéri: miután fel-
kértezt részletekbe is bocsátkozni: a választó-
kerület égetőbb érdekeit igen helyesen fogván
fel (székely kivándorlás, kath. egyházi érdekek,
házi ipar-tanítás, tisztviselők kinevezése, adó- és
közlekedésügy, székely ifjaknak a hadapródi is-
kolákba való felvétele s egy ilyen iskolának
Kézdi-Vásárhelyt leendő visszaállítása stb. stb.)
ígéretet tesz, hogy minden adható alkalommal
törekedni fog szülőföldjének — mely a haza ér-
deke is — ily valódi szükségleteknek betöl-
tésére.

Óhajatainknak megfelelő ily fellépéshez
mindnyáján csak szerencsét kívánhatunk!!

Egy jelenvoit.

Medgyes, 1881. jun. 15.

(Szászprogram. Képviselőválasztási mozgalmak.)

Hogy mennyire önhitt egy néhány szász
nációlista korifeusz, s mily nagymértékben igyek-
szik port binteni a világ szemébe, fényes bi-
zonyosságul szolgálhat a brassói szászparti gyű-
lés. Összejön ezen határszéli városban néhány
magát feltolni akart, feltűnési viselkedéstől
tűz ember, kidolgoz ez a néhány ember egy
programot, s elakarja hitetni, hogy ez a szász
nemzet programja.

Nem oda Buda! Mert ha szabad kérde-
zem, vajjon kik bíták meg ezen urakat a szász
nemzet nevében nagy hangon beszélni, a szász
nemzetet Brassóban képviselni? Mert itten Med-
gyesen és környékén nem tud róla senki sem-
mit, legalább a választók 9/10-ed része nem, ez
tény. Hogy talán a „Koff“-hoz tartozó néhány
választó megbeszélte ezt az ügyet, lehetséges,
de engedelmet kérek, ez a néhány választó nem
képezi a választók zömét, sem azok meggyőző-
dését. Ha tehát összegyűltek, tanakodtak s ha-
tároztak, azt tehették saját szakállukra, de nem

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hi-
detéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelich Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan)
der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallischgasse 10)
Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste.
és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fe-
vételi irodája Budapest Szendrői 3. sz.

Újtitkai csihkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

a választó polgárok nevében. Epen ezért talán
kissé túl is léptek a határon azon kijelentéssel,
hogy csak olyan egyént fognak képviselőnek
megválasztani, ki ezen felállított programot el-
fogadja. Legyen nekik az ő kedvtől szerint, vá-
lasszanak ők néhányan olyan képviselőt, minőt
épen szívők óhaját, a választóközönség majd vá-
laszt olyant, a minőt jónak lát, kiről felteszi,
hogy nemcsak igéri érdekeinek képviselését, de
azt teljesíti is, kinek nem az 5 frt napidij seb-
rerakása, hanem kerületének érdeke képezi fő-
gondját, ki a mit megígér ma, nem változtatja
meg holnap.

Elbocsátuk mi szívesen, hogy a Tagesblatt
korifeusai s hozzájuk tartozói szeretnének a nem-
zet nevében beszélni; hogy fáj nekik, miszerint
a belügyminiszter ismételt az universitás gyű-
lésében bár kisebbségben, de a királyföldön
tényleg többségben levő nem szász ajkúak vé-
leményét is meghallgatta s határozattá emelte,
ámde gondolják meg, hogy az a néhány ember
még nem a nemzet, s miként az általuk felállí-
tott program, ugy az universitás többségének
határozatai sem mindig esalhatatlanok.

Ugy hallszik — mert isten tudja miért,
titkon készülnék erre — hogy képviselőnk a jó-
vó vasárnap fog beszámolni három évi működé-
séről s így legközelebb értesíthetem e becses
lapok olvasóit arról is, mit tett képviselőnk a
lefolyt három év alatt, valamint hogy kit fog
akkor az a néhány választó candidálni, mert
mindkét dolog egy füst alatt lesz véghez vivo.
Hallomás szerint hárman is vállalkoznának a je-
löltségre, sőt némelyik kész meg is igérni (de
csak igérni), hogy a szabadelvtű pártköz csatlá-
kozik, csak biztosítva legyen megválasztása, ám-
de tudjuk, mennyit adhatunk az ilyen ígéretekre,
már pedig az bizonyos, hogy a madmatumot az
nyeri meg, ki a szabadelvtű párt rendületlen híve.

Egy választó polgár.

Körösbánya, 1881. jun. 14.

Hunyadmegye körösbányai választókertüle-
tében a szabadelvtű párt L. hó 14-én népes ér-
tekezletet tartott Brádón. A gyűlésen a remánok
és magyarok követjelöltt egyhangulag Fekete
Zsigmond állami mérnököt kiáltották ki Borlea
Zsigmond nemzetiégi párttal szemben. Daczára
Aorlea minden öröklődésének, a győzelem Fe-
ketét, mert Fekete nem azért akar képviselő
lenni, hogy csak a fizetést buzsa, de azért, hogy
az országgyűlésen mind haszáljék, mind pedig
kerületének hasznos szolgálatot tegyen.

Adja isten, hogy sikerüljön Fekete megvá-
lasztása, mert Zarándnak egy tevékeny és jel-
lemes képviselőre nagy szüksége van.

Fiume. Nagyszámú, és díszes választó
közönség előtt Csernatony Lajos e hó 15-én
tartotta beszámoló beszédét, mely élénk tetszést
keltett. Csernatonyt a gyűllekezet egyhangulag
és szűnni nem akaró éljenzések közt jelöltt
kiáltotta ki; bizonyára egyhangulag fog megvá-
lasztatni.

A keszthelyi választó kerület válasz-
tói pártkülönbség nélkül ma Novák Ferencz el-
nöklete alatt igen népes értekezletet tartottak,
melyen Falk Miksa képviselőjelöltt nagy lel-
kosséggal egyhangulag kiáltották ki.

A gyalui kerületben Bánffy Béla gróf
nagy tetszéssel fogadott beszámoló beszédet tar-
tott. A gróf újból jelöltt kiáltották ki s székely
öröklődések dacára is bizonyosan meg fogják
választani.

Pancsován idősb gr. Ráday Gedeon-
nak e hó 12-én tartott beszámoló beszéde után
viharos éljenzések közt ismét kiáltották képvis-
előjelöltt.

Szoboszlón a szabadelvtű párt Fog-
thty Sámuel nagy népszerűségnek örvendő bir-
tokost léptette föl.

Körösbányán a volt képviselőt
Gyurgyik Gyulát kiáltották ki jelöltné, megvá-
lasztása biztosan mondható.

Margittán a szabadelvtű párt jelöltje
Barányi Ödön, e hó 12-én tartotta programját,
ellenjelöltje nincs, megválasztása bizonyos.

Br. Kemény Gábor miniszter f. hó
16 án délután 4 órakor a Prttekler-féle gyár
udvarán fogja programbeszédét megtartani.
Az oroszalföldi kerületben — a szabadelvtű párt
egyhangulag Králicz Béla miniszteri tanácsost
kiáltotta ki jelöltt, ki a jelöltséget elfogadta s
nyomba megtartotta nagy tetszéssel fogadott pro-
grambeszédét.

Dr. Ország Sándor e hó 16-án dél-
után négy órakor tartja programbeszédét Ö-
budán.

Oláhfaluról jelentik, hogy Ugron Ákos program nélkül fölépített ugyanezen körületben, mint pártot kívüli; de a „megválasztása bizonyos“-féle hírlapi közlésekben maga sem bizony, visszalépett és mint szélsőbaloldali K. Váárhelyre megy megbukni.

Gróf Bánffy Béla választói között.

Tudvalevő dolog, hogy már hónapokkal ezelőtt in idea minden körlethől kitette az „Ellenzék“ a kormányparti képviselőket. Ezek közé tartozott gr. Bánffy Béla is Gyaluban. A nemes gróf a mult szeredán tartotta ott beszámolóját.

Jó lett volna az „Ellenzék“ olvasóit meginvitálni a beszámolóra, hogy látszanak a közönséggel meggyőződenek meg, mily lelkiismeretellen föléltetésekből gyúrnak a szélbal kolozsvári organumát. Szélbalnak Gyaluban se híre, se hamva, erről tanúságot tehetne a párt vándor-elefántja is, a ki ide is kiszállott volt szagialódni, de szokás ellenére siri esőndben visszahúzódott.

A vidék és város intelligenciája s nagy számu földműves várták gr. Bánffy Bélát a régi gyalui vár termeiben, hogy egy küldöttség által meghívatván, Dees Gyula, az ev. ref. egyháznak tehetséges, derék lelkesze tartalmas beszédet, a választók eljenzése között üdvözölje őt.

Gr. Bánffy Béla a választókat megragadó szónoki hévvel mondotta el alább közlött jeles beszámolóját. Az eljenzés csilapultával a választók nevében Lészay Lajos felkérte a gróft a jelöltség újbóli elvállalására, s miután a gróf bajlódónak nyilatkozott óhajátunk teljesítésére, eljenzések közt oszlott el a választó polgárság. A megjelentek számából, állásából, s a választók hangulatából következtetve a gróft egyhangu megválasztása minden kétséget kizár.

Délben a megye osztatlan becsülésben levő főispánja, gróf Eszterházy Kálmánnak vendéglátó asztala gyűjtötte maga köré a vidék notabilitásait. Itt természetesen szívóli és önként eredtek a köszöntők a nemeslelkű s mindenki iránt barátságos háziasszonyra, s keresetlen modoru, anyagi jószágú kedves gyermekeire, a hazafui munkában öszülő házigazdára, kinek nagy időket ért homlokáról elsimultak a magasabb gondok redői, a derült kedélyt, övéit gyöngédn szeretők, szívélyes családátúnt engedék megismerni; végül a gyalui kertletnek általánosan tisztelt volt és leendő dorék képviselőjére, gróf Bánffy Bélára.

Gróf Bánffy Béla beszámoló beszéde.

Midőn visszajöttem t. választók, enők körébe s újra rendelkezésük alatt áll azon bizalom, melylyel gyegek voltak egyszer megtisztelni, a volt megüsztelletésért való hála érzetével toszom azt. A hálával s a teljesített kötelesség érzetnek megnyugtató öntudatával. Midőn a római nök gyermekeiket a csatába küldték, hogy védjék hazájokat, paizsokat, adtak kezükbe azon utasítással, hogy vagy visszahozzák, vagy őket hozzák azon vissza, vagy avval vagy ezen. A paiza, melyet önök nekem adtak a bizalom volt, melylyel fölruháztak engemet, mint szabadelvű pártit. Én e pártállást mindvégig megtartottam s a paizst visszahoztam. Önök kezében van újra, önök fogják az újra adományozni. Nem cselekedtem én tehát mást akkor, midőn e pártállást megtartottam, mint az önök akaratát az irányomba helyeztet bizalom alapját.

Már dörögtek az ágyuk Maglaj alatt, már ki volt tűzre a monarchia győzelmes lobogója Brácsa falain, a bevérgződött berlini szerződés már befejezett tényekkel állt szemben, mikor önök bizalmukkal megtisztelve, engem oda felküldtek. Fel-

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Második rész.

Negyedik fejezet.

A kószár.

(Folytatás.)

Néha, mikor Isabella Kittyt vérig kinozta s sértette, hogy többé kitűrni nem bírta, s Gertrudot sehol nem találta; megállt egy kis sugár alak, az Emilia félig nyitott ajtajánál, s bizonyos volt a felől, hogy édes, zengzeng hang így fog szólni hozzá:

— Hallom, hogy itt vagy Kitty, jer ide gyermekem, örülni fogunk kellemes társaságnak és ha egyszer ott volt, s Gertrud oldala mellett állt, s valamely finom női munkát tanult meg tőle, vagy valamely jó olvasmányt hallgatott meg, vagy az Emilia még mulattatóbb kellemes társalgására figyelt ekkor Kitty oly feledhetlen órákat töltött el, oly békés, derült, oly egészen más nemleket az eddigieknél.

Nem is tévesztették el azok tartós benyomást gyakorolni reá, szívét, lelkületét nagyban művelvén.

Nem is élhetett senki közelebb öszszeköttetésben Emiliával a nélkül, hogy ne érezze szelid, anygali mosolyának művelt fenkölt szellemének hatását.

küldtek pedig azért, hogy támogassam azon kormány politikáját, mely ezeket tette. Rátérek még később erre, de most csak konstatalni kívántam helyzetemet.

Uraim! Ha én e völgyön lefelé tekintek szememmel, látom szülővárosom toronyát s a toronyon innen egy emlékoszlopot, ez emlékoszlop egy véres küzdelem helye, hol a haza fejedelm hatálosan megsebesülve esett el. Vér és nyomor patakokban omlott itt, városaink lángoltak, s nyomorúság jött be a házara. S ha én mind ennek okát kereseim, ugy megtalálom azt a nemzetnek egymás közti visszazonulásában, megtalálom abban, hogy nem mérlegelve saját erejét, meghasonolva önmagában, harcra ment egy ellenséggel, nem mérlegelve azt, hogy ebből csapás származik a népre; R. Györgynek vért a tulbizakodottság és visszavonulás miatt omlott ki. S azután elmereng emlékem a multakban, s ama költőnk által gyásztometónknok nevezett Mohácsra viszen, a nemzeti megsebakadás, a pártoskodás s a nemzeti hiszenvedésnek ezen kálváriájára, hol a nemzet virága s annak királya elhullott; a királyt befedte a Csele, s a nemzetet a pártra szakadásnak iszapja.

Azután újra tovább jön emlékem; első fiatalágom korára, midőn másoknak csak örömeiket terem az élet, midőn a fájdalom könnyeben, s az örömet odaadóban viseljük el. Nekem ezek örömet nem teremttek, a beigázott nemzetet, a füstölő városokat, az elnyomott népet láttam magam előtt, s szabad nem volt semmi, csak a gondolat, mit senkimen láthatott, s a fájdalom, melyet senki sem tiltathat.

S mi volt oka ennek? Hogy e nemzet önjerejében tulbizakodva, felvette azon tytani harcot, melyben kobléből a hősiék ezrével álltak ki, de kiknek hősiés halálai küzdelmöknek más jutalma nem lehetett. É szomorú korszak alatt nőttem férfivá s megtanultam azt, hogy az eszmék nagysága még nem elégséges arra, hogy azok diadalra jussanak; a mérsékltség, az óvatosság, a fokozatos haladás, a nemzet erejének helyes mérlegelése s feloldozása még tán kedvezzen eszméinknek is, ez a politikus elhivatása s ez kötelessége, ha a hazát bizonytalan rázkódításoknak kitenni nem akarjuk.

A pártnak, melyhez tartozni szerencsém van, ez volt feladata, s törvényhozási munkásságában ezt teljesítette. S ha bár volt idő, midőn ellenfeleink bennünket a parlamenti formák között a támadásnak megengedett és meg nem engedett fegyverrel folytonosan ostromoltak, midőn t. i. bennünket majdnem a hazaárulással vádoltak, midőn vezértünk irányában a hatalomhoz ragaszkodás vádjával a midőn bennünket az eladott csoportoknak számítottak s mutatta fel önök előtt, hogy elrabolják azt, mi előttünk arnyira becses: az önök bizalmát, mégis nyugodtan állók itt s kérem beadandó számolásomra való helyesléseket.

Az 1880. évi október hó 20. napján a budai kir. várakban ünnepélyesen megnyitott s június hó másodikán 1881-ben berekesztett országgyűlés összesen 196 törvényt hozott. Ezen törvények közül számosan vannak olyanok, melyek a főttamadást képezték irányunkban, de melyeknek mindannyiát a politikának égető kérdései miatt hoztak. De nem szándékunk nekem mindzeket felhozni, s ezek elsorolásával az önök figyelmét fárasztanom, sőt még azt sem teszem, hogy az ellenzékünk mindazon támadására feleljek, mert azok özne oly nagy s azok iszapja oly sok, hogy alig hiszem, hogy önök titelmekkel megajándékozzanak engem, hogy mindenikére kiterjeszkedhessem. S nem terjeszkedhetem most újból azon támadásokra sem, már csak azért is, mert midőn a nyáron önök közti megjelentem, azok egyrészt megfélelmi bátor voltam.

Legyen szabad azonban megemlítenem azt, hogy azon prófétaimnak, kik magukat ellenzékinek nevezik, jóslataik egytáljában nem teljesedtek. Midőn Boszniát occupáltuk, azt mondták, mi ezzel a nemzetet önkre teszszük, idegen érdekekért adjuk oda fiainkat, s idegen hódításért rontjuk meg financiainkat s majd fi zeti a nép keservesen a sok adókat, melyet e miatt reájuk rónak.

No már uraim, hogy mi ezáltal mennyire

A bohó esztelen gyermek, kinek szívé a mr. Bruce hízegései annyira behálóztak volt, részünt új tanácsadó, s barátai példája, s tanításából, részünt saját keserű tapasztalata folytán felismerte most mennyire üres és semmi szellemi táplálékot nem nyújtó volt eddigi élete, s szilárdan elhatározta, — először életében, — művelni javítani magát, s mindent elkövetni lelki tehetségei fejlesztésére, mi évek multán annyira sikerült, hogy a diavat könnyelmű, gondtalan gyermekéből, hasznos, általánosan becsült, szeretetre méltó nővé változott át.

Ötödik fejezet.

Irigység, gyűlölet, rossz indulat.

Gertrud nem gondolta, hogy míg ő oly üzenetlenül igyekezett Kitty boldogságát, s nyugalmát helyreállítani, ki egészen szeretetére, s jószágára bizta magát, másoknál ez által oly nagy féltékenységet, s határozott bosszusz érzést keltett maga iránt. Isabella, ki Gertrudot soha sem szenvedhetette, kinek egész élet és cselekvés módja folytonos szemrehányás volt hiúsága önzéséért, s ki véteklől róttá fel neki, hogy kegyelt barátnője azon ifjunak, kire serdülő korára ő maga is bizonyos érzelmes érdeklődéssel gondolt vissza most is, felhaználta az első kínálkozó alkalmat, hogy Grahamné előtt gyűlöltté tegye őt. Csakhamar észrevette ugyan is, hogy nagy foku bizalmasság látszott létrejönni Gertrud és Kitty kö-

romtottuk meg önök hitelét, hogy a kamatlab ma országsszerte köztudomásu lett és lesz, s bizonyítja az, hogy míg Magyarország ezelőtt keresve-kereste a nagy kamatokra a tőkét, nem kaphatott; míg ma, midőn kamatfizetésének nagyságát leszállítja, a csekélyebb kamatért 27 szorzevve irhat alá annyit, mint a mennyire szükségünk volt, vagyis a pénzvilág 27-szer annyi pénzzel kínál kölcsön, mint a mennyi kellett, még pediglen fel nem mondhatólag, mert a járadék kölcsönnek tőkéjét a nemzet sohasem tartozik visszafizetni, csak annak kamatait kell fizetni.

Ha tehát az állam négyszázottó évi fizetésre fel nem mondható tőkét kap kölcsön. ugy ez azt bizonyítja, hogy ezen államnak hírele meg lett szilárdíva, mert a ki így ad kölcsön, az csak abban bizhat, hogy kamatait megkapja, mert a tőkéje kölcsönöző részéről ugy sem lesz soha megfizetve. No már pedig uraim ezen ténynyel szemben aztán az ellenzékű állító legkésebb beszédek is valótlansággá válnak; látják is ezt a mi ellenfeleink, s azt mondják; ime, ezt nem ez a kormány, nem ez a párt eszközölte, mert azt nékiek megengedni nem szabad, hogy mi eszközöztük, mivel ez esetben mindazon támadásai, melyeket ellenünk intéztek, valótlannak fognak bizonyulni s nem azt mondják, hogy nekünk a hitelünk erős, hanem azt, hogy e világ részben a pénz szaporodott meg. Az igaz, uraim, hogy a pénz megszaporodott, de még sem szaporított meg annyira, hogy azt, mint a polyvát, a célból kiszorják, hanem minden bőség dacára csak olyanok fogják adni, kinek hitele van, mert ha tőkét kölcsönöznek, de oly helyre, honnan bizonyosan tudják, hogy a kamatot nem kaphatják meg, a tőkét pedig fel nem mondhatják, az tisztán ajándék.

No tisztelt választóim, hogy Magyarországának a tőzsék 400 millió forintot ajándékozzanak, az nem lehet. Ha pedig ez történetű lenne, mert jeyeztük meg jól, a tőke fel nem mondható járadékknál — a tisztelt ellenzék maga ellen beszél, mert ha Magyarországnak egy oly kormánya akad, mely a hitel elvesztése dacára, mint azt fennebb kimutattam, hogy az országnak 400 millió ajándékot szerzett, bizony uraim ez olyan ügyes kormány lenne, minő a világban soha sem volt, és soha sem lesz. No már t. választóim, ha a hitelt tönkretettük, akkor más mód nincs, mint hogy az ország irányában a jövőszíntéget felbresszük, de vagy az egyik, vagy a másik tény.

Felhozzák ez ellenében azt, hogy igaz, és ezek az okosok, hogy ezen előnyük által az ország nagy előnyököt vitt ki, de ha még várunk, lehetek volna még nagyobbak is.

No de már kérem uraim, hogy lehessen ez helyes, mert ha sikerülne nekünk még újabb conversiót eszközölni csak azért, hogy ezt megtettük, eszközölhetjük az esetben, ha hitelképességünk megmarad, s a pénzbőség s béke esélyei növekvőben lesznek. Ha egy hosszú utunk van, mint a minő az államháztartásunk rendezése, vajjon ne induljunk el az újra soha, hanem csak megérkezni akarjunk elindulás nélkül, annak a logikáját én gyaró eszemmel felfogni képes nem vagyok s legfeljebb csak azok bihótik azt, kik másokkal el akarják hitetni, hogy majd egyszerre oda repülünk. De miután én nem hiszem; hogy szárnyaink nőnének, melyekkel reptlini lehet, hát csak elindulok a rugós uton s igyekszem eljutni oda a rendes uton.

És már most, t. v. mi, ez a rugós út, mi ez a rendes út? A munka utja rugós, de rendes is. A fokozatos javítás egy ilyen lassu munka, melynek következtében az állam bevételeit szaporítanunk kell, de az tény, hogy ezen államnak jövődelmei szaporítani csak ugy lehet, ha páruzasmosan emeljük a vagyonosodást, azaz a vagyonosodás által szaporodnak az állam bevételei. De sem a kormány, sem az ezt közvetlenül megelőzőt pénzügyi politika mely azonban ezen kormánynak volt politikája, hibákat nem követett el, de igen is az ezt megelőzők, az állami jövődelmek fokozását nagyobb mérvben hitték eszközölhetőnek, mert az állam vagyonosodás mérvét is nagyobb mérvben vélték gyarapodhatónak. — De mivel a vagyonosodás nem ment, mint az ennek előidézésére szükségelt fo-

zött; visszaemlékezett, hogy rokona azon estén, midőn alkalmasint összerördülése történt Bruce-sal, elhagyta saját szobáját, s Gertrudéval cserélte fel; s mivel bosszuvágyát a mindinkább növekvő barátság a két leány közt még inkább felingerelte, sietett abbeili gyanuját közölni Grahamnéval, hogy Gertrud saját céljai előmozdítására hintette el az egyenetlenség magvát Bruce és Kitty között, a félreértést táplálta, s végre odavitte a dolgot, hogy a viszony teljesen megszakadjon.

Grahamné azonnal elfogadta Bella feltevéseit.

— Kitty szólt, nagyon hig velejű, s láthatólag a Gertrud befolyása alatt áll. Nem csodálnám Bella, ha igazad volna.

Ily módon szövetségre lépett egymással a két nő, igyekeztek Kittyt meglepetés által annak bevallására bírni, hogy mily módokat használt Gertrud, hogy elidegenítse tőle imádóját, s őt magát is ravaszul reá szedje.

De Kitty haraggal utasított vissza ily feltevéseket, megbotránkozva tagadta, hogy Gertrud ily módon megsértette volna őt, s makacsul onakodott ama meynyegző előtti végzetes eseteményeit fel fedni előttük. Ez volt az első titok, melyet megőrzött, s még pedig oly gondal, melyre becsület és hitszkeség ösztönözték.

(Folyt. köv.)

kozasos kiadások, terheinket megsulyosították ezért állott volt be egy darab időre Magyarország hitelképességének apadása s terheinek sulya ezért volt oly nagyon érezhető. — E kormány tehát feladatúll tűzte volt ki, még a legstírgősebb beruházások folytatásával is telhagyni — mindaddig, míg a már megkésztültek jövődelmi értéke növekedni fog. — Ma már azonban, midőn hitelképességünk emelkedett, előtűntek láttuk az időt, újabb beruházásokat eszközölni, s azon célt, hogy a közlekedési eszközöknek az állam kezében való ha nem is csoportosítása, de mindenesetre oly mérvben megszerzése által, mint a mekkora mérvben szükséges az, hogy a szállítási árszabályokra befolyásunk legyen — eszközöltsük.

Azok tehát, a kik a mostani deficitet, emlegetik, elfelejtik felemlíteni azt, hogy ezen de fizetnek nagyrészevel vasutakat szeresztünk meg, melyek által a szállítási árszabályok megszabására mindinkább terjedő fokozatos befolyásunk lesz. Tisztelt uraim, nem valami hangzatos phrazisokkal, nem felpaprikázott dörgedelmes szavakkal lehet az ilyeneket elérni. Bármennyire is emlegessük az atkos közösgyes kormányt, bármennyire is zengedeznek magukról a vándorok tesek azt, hogy ők mindmaganyi Mózesek, kik az ígértetföldrőre vezetik a népet, az ilyen mit tétet csak lassu munkával lehet elérni. mert nagy szavakkal még nem lesz a tarifára befolyásunk, s bizony azok a társulatok, melyeknek hálózataink kezében volt nem sokat adtak volna a szavakra, ha nem szerztük oly eszközöket a kezünkbe, melyeknek következtében az állam versenyképessége által döntő befolyást gyakorol a díjtételekre, s miután ezen díjtételek apadása a nyersterménynek a világpiacokról távoli részének értékét növeli, azon mértékben növekszik a föld becsa is, mint a mekkora mértékben annak természetű értékesítési képesek vagyunk.

De ez által ingert kap az idegen tőke, hogy elhelyezze magát Magyarországon, hol rendezett viszonyok felé közeledünk, ingatlanokban, és ezáltal is azoknak az értéke, s így a mi vagyonosodásunk is növekvőbe lesz. Azután fokozatos haladásban igyekeztünk a helyi vasutakról szóló törvény által lehetővé tenni azt, hogy ott, a hol az igyekezet s az akarat meg van, az állam által segélyezett igyekezett vasut határán ntl is létesíthessen vasúti hálózat, s építhesse-nek az illetők is közlekedési eszközöket.

Természetes, hogy nem hozhattuk ezt ingyen, s nem mondhattuk azt, hogy a kinek nincs vasútja, annak építtünk; mi csak azt tehetők, hogy megkönnyítsük a munkásságot s megmutassuk az utat, hogy mint lehet azt nekik megtenni.

Hiszen, t. v., az államnak nem feladata, de nem is teheti, hogy polgarainak a sűlt galamb a szájaiba repüljön, de elég az, ha utat nyit polgarainak, hogy azt megszerzhessék. Önöknek ígérnek vízek szabályozását s egy egész csatorna-rendszert, s lehet, hogy akadnak olyanok, kik azt elhiszik, hogy mind létesíthető, a mit ígérnek; én is elhiszem, csak azt tudom, hogy ezt ugyan el nem érik, s ha el nem érik, akkor fizetni kell, s ha fizetni kell, akkor bizonyosan a polgarok összegének kell azt tenni, már pedig, hogy ezt adó nélkül lehessen megtenni, azt újra nem hiszem, hogy elvini lehessen. Igen is vannak szükséges intézkedések, melyeket igenis szükséges megtenni, de csak ugy, hogy ezen kiadások következtében ne oly költségeket kövessünk, melyek bár ha szükségesek is, de az érték hozandó áldozatok nagyságánál fogva nem érdemlik meg azt a kiadást, melyekkel létesítésük jár.

Itt sem ígérhetek aranyhegyeket, ezt is csak fokozatos haladás és munkásság által hiszem elérhetőnek.

Azután sokat hibáztattak bennünket avval is, hogy behoztuk a fogyasztási adókat. No már, t. választóim, mire hoztuk mi be azokat? tekintünk meg egy kisse: kávéra, czukorra, sörre. S minő mértékben hoztuk be? hogy az, ki sürt iszik, nem egészen egy krajczárral fizet többet: a ki egy pohár kávét iszik, czukorral egytt, egy krajczárral többet poharonként. No már, kedves barátaim, a ki megszerzetheti azon élvezetet magának, hogy kávét és sürt figyék, az bizony meghozhatja azon áldozatot is az államnak, hogy minden pohárból adjon oda egy krajczárt, hogy becsülettel fizethessék adósságainkat, fentarthassuk iskoláinkat, neveltsessük gyermekeinket s védelmezhesstük hazánkat. És ez volt újra egyik nagy bűntünk, a miért bennünket eladottaknak, hazaárulóknak, a kormány vak eszközeinek s tudja isten, minek neveztek azok, a kik előtt az a hitünk van, hogy a mi pártunkból s nem az ők pártjukból van a kormány.

Hiszen természetes, hogy tenniük kellett ezt, hiszen Boszniával nem teljesíttek jóslataik, kellett hát, hogy keressnek más indokot s elhittessék a néppel, hogy mi zsaroljuk. Ugy de a tapasztalat ennek is ellenkezőjét mutatta. Az a fogyasztási adó, melylyel oly nagy port vertek fel, bebizonyult, hogy nem oly súlyos, hogy a földet nem sújtja.

Hoztunk azután törvényeket a hadmentességi díjról, azaz, hogy azok, kik nem képesek, ha szükség, e haszt vérökkel is védeni, nyújtának segélyt azoknak, kik azt annak védeni hivatra vannak. Isten mentsen bennünket attól, hogy mi háborút akarjunk, és ha nem akarjuk a háborút, akkor oly hadságot kell hogy tartunk, mely bennünket védhessen, s melynek a zászlójára a királyhoz való hűségnek kívül rá legyen írva, hogy ne bántsd Magyarországot. De ennek erősnk is kell lenni és ezért annyi fiainknak, gyermekeinknek, testvéreinknek a zászlók alatt szolgálni. De hogy ha a végzet ugy akar-ná, hogy gyermekeink ott küzdjenek, bizony azoknak hátramaradott családjaiknak kenyeret kell hogy adjunk, ha nem akarjuk, hogy azok kolduljanak. És erre is alapot kellett teremteni és ezen alap volt a hadmentességi díj. Már most ezzel is hibáztattak bennünket, de inkább hibáztassanak ők, mint annak idejében majd atkozának a netaláni elhullottaknak és sebesülteknek özvegyei és árvái, kiken segíteni nem tudnánk.

En ezen törvényt is lelkiismeretemmel helyeselhetők tartom.

T. v. nem akarok több törvényeinkre ki-

terjeszkedni, hisz azok köztudomásuak s nyilván történtek. Azért noztam fel ezeket jtt, mert ezekkel támadtak meg bennünket leginkább. Még csak azt sem akarom megemlíteni az ellenzék részéről, hogy most, midőn az önök szavazatát kéri, a mesternek czéhrendszert, a le génynek pedig teljes és szabad ipart ígérnek; annak, kinek nincs módjában s tudja magában, hogy nem is lesz módjában ígértét megtartani, az ígérhet. Hogy pedig ezen uraknak ez nem lesz módjában, arról a választóknak józan többsége gondoskodni fog, ha pedig többségre vergődének, akkor ők magok is elállanának azon ígértéktől, mert nem teljesíthetők. Józak tartják eszközöket, hogy bejussanak az országnak házába, de én inkább lemondok e tisztességről, hogy sem olyanokat hirdessek önöknek, miknek teljesültét magam sem hiszem. Tehetnek talan én is ígéreket, melyek hatása alatt elkalbulhatnának, de nem teszem; először azért, mert nem akarok elhitetni olyakat, melyeknek létesíltét magam sem hiszem, s nem teszem 2-szor azért sem, mert sokkal inkább tiszteltem a gyalui választókterület polgarainak józanágát, sem hogy az ilyenekkel felöltetni akarám.

Most itt vagyok, nem esaltam, nem hazudtam, feladatomat teljesítettem, programmat megtartottam s kérem önököt az absolu toriumot.

Ha választóim közül bárki is hozzáam fordul, mit érdekében tehettem — küldötének tekintvén magamat — megtettem; aranyhegyeket nem ígértem, de ígértem azt, hogy becsülettel köze fogok mülködni arra, hogy e haza lassan, de fokozatosan felvirágozzék, és ezt teljesítettem.

Most már, uraim, bucsuzom önököt. Mit fognak önök határozni felőlem, az nem tölem függ, de bármi is legyen, fogadják szíves küszömetem a multakért. Harom évig tartott a kapocs, mely miatt, ha olykor sárral is öblötattam, az engem nem talált, mert tiszta öntudattal tettem le újra kezeikbe a bizalmat. Éljenek!

A SZABADSÁG NEVÉBEN.

A „szabadság nevében“ tegnap nagy sokasága azon embereknek, kiknek mások nem áll sem módjukban, sem szabadságukban, hogy a vigadó nagy természet láthatasság, gyűlt fel ide — programbeszéd hallgatására. —

A „szabadság nevében“ — Urnapjának délutánja lévén — mindennemű iparos tanoncok jövőtára fenutartott iskolák előadásai szünetelnek, minthogy e honfi embryok ez egyszer magasabb államtudományi és politikai tudás után sóvárgának.

És a nagyhangu firma engedelmebből oly állapotban levő öregek polgártársak is futtak a borszagot, kiket rendes körülmények között az utcán sem enged járti t. rendőrségünk.

A vigadó terme telve volt, de semmiesetre sem olyan közönséggel, melylyel a szélbal is eldicsekednék. Egy kis magja az intelligenciának szorongott székeken a centrumon, a fullasztó légkörben, minden pártbeliek; nátlal az ajtónál néhány tisztos iparos választó s elszórva itt-ott a programmondónak egy jóbarátja — a többi, a nagy közönség, igazán nem olyan volt, a kinek Bartha Miklós ur beszédét szánta.

Feles számban voltak ezenkívül nők a karzat-on, kik lelkesültségükben főbéruiás kosárban hoztak fel virágokat, leszórandók a közönségre. Jutott e virágból az összegyűlteknak bőven. A szomszédságomban egy esomó iparos gyakornok kézzel-lábbal kapkodott puketi után s telepfával mosolygott fel a lelkes honleányokhoz ha sikerült egy egy nyalabot e kapkodnia, mondván köszönet fejében: „csókolom a kezit.“ Arrább egy zöld kabátos bozontos polgárnak is, kit két kollegája támasztott oldalán, s kapacitált minden érvvel untalan, hogy ne ordítson, akkora két bazarórsza jutott a két gomblyukába, mint két cipő. —

Malheurja van Kolozsvárt a tisztelt szélbalnak.

Idő rohog daliás Ugron oktatni a jóra a választókat. Tart olyan programbeszédet, a mitől megbotránkoznak még a hivek is. Egy felülletes, tartalom nélküli, bombasztokkal tele beszédet, melyben hozzászól minden kérdéshez, hogy szidhasson eget, földet, s melyben nem mond egy komoly szót; egy komoly szóra, gondolkodásra, megvitatásra való érvet, hanem patogóz fies frázisokat, mintha kiesienlené a kolozsvári választópolgárság értelmi fejlettségét, mintha valamelyik világszéken levő lapp falu félvad, tudatlan lakóihoz szólna.

Az értelmes elem erre azt mondja: „nem nekem volt, a mit a szélbal beszélt. Nem komoly embernek való az!“ — és nem megy el a második szélbali programbeszéd meghallgatására.

Bartha okul nagyszájú előjén.

Virágos tárcastyilben, (melyben „gyökeres, lombos, virágos fa“, „bímes mező“, „csilloggal ékesített égbolt“, „illatár“, „madárdal“ s egyéb poétikus mondások vannak) az erdélyi rócsék számára gyártott szelidebb alaku szélbali elveket írja meg programbeszédében.

Okvetetlenül komoly akar lenni. Ezért minden latin szót, melyet a parlamentális életben haználunk, s melyet csak valaha hallott, belorakja a szónoklatba. — Nem szól sok dologról, csak ugy általánosságban komolyan körvonalozza az alapot, melyon áll és... És megcsik rajta az a malheur, hogy nincs publikuma, a ki megértse.

Az a rész, a melyiknek Bartha szánta az 8 beszédet, úgy megrémült Ugron urtól, hogy

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. ipar és kereskedelmi ministerium az 1881. évi június hó 3-án kelt 18956 számú rendeletével a tordai kir. bika telepen egy új bika-borjuistálló építését 10.718 frt 38 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkalat fogantatásának biztosítása czéljából az 1881. évi június hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára a megyei főispán ur 3 méltósága f. é. 222 számú megbízása folytán a torda aranyos megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni öhajók felhivatnak, hogy a fentebbi munkalat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 50/0 nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiaval inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkalatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Egy. Torda aranyosmegy m. kir. Építészeti hivatala.

Kelt Tordán, 1881, június 8-án.

(308)

2—3

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott

nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLOIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczkás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, köris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontossággal teljesít. (240) 14—100

A sz. fehérvári
kiállítási
érem.

Figyelemreméltó!

A deési
kiállítási
érem.

Feketeerdői üvegyár

erdélyi főraktára Kolozsvártt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindennemű közönséges fuvott-
ugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály
metszett üveget, rosolis-, sűr- és borivó garnitúrákat
gyógyszertári újabb mintájú üvegeket

ajánlja továbbá:

kül- és belföldi közönséges
valamint

belgái Solintábláit

hazai és csehországi porcellán és kőedényt,

bécsei lámpa nagyraktár.

Tükröket, arany és diszes fa-keretben.

Első kolozsvári

üvegmetező műhely,

ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helyt

Hunwald Lipót,

43—52

(279)

B.-Magyar-utca 4. sz.

Egger testvérek

érem és régiség kereskedők

Budapest Dorottya utca 9.

legjobb árakat fizetnek mindennemű régiségekért Ezüst serlegek, régi Zománce ékszerek
római ékszerek és kiállítások, régi erdélyi pénzek legjobb árakban átvétetnek. Beküldés
 esetén a postaköltségek töltnek fizetettnek. (297) 6—12

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ujonnan alapított látszerészeti intézet.

Budapest,
Dorottya-utca 5.Budapest,
Dorottya-utca 5.

WALDSTEIN SIMON

cs. kir. udvari látszerész. Bécs, Kohlmarkt 5.

Budapest, Dorottya-utca 5. szám.

Színházi látszerévek, minden magasságban és különféle foglaltványban, a legjobb achromatikai üvegekkel.
bőr, 5 fttől 12-ig, 6 fttől 14-ig, 12 fttől 24-ig, 14 fttől 24-ig, 22 fttől 50-ig, gyöngyházban 18 forinttól 30-ig.
Szemüvegek, a legfinomabb csiszolt üveggel és szolid foglaltványban, ezüst, tekenősbéka, aranyban
acél, 1 fttől 50-ig, 150=2 fttig, 2-3 fttől 50-ig, 3-5 fttig, 5-8 fttig, 4-18 fttig
Orrosipetők, legújabb szerkezettel, (Pince nezt) száru, láthatatlan, ezüst, tekenősbéka, arany, láthatatlan,
1.60 2 fttig, 15.0-3 fttig, 3-5 fttig, 3.50-1 forintig, 8-15 .rtig, 250-7 fttig.

Ablak-hőmérők, 1.50, 1.80, 2.-, 2.50, egész 5 fttig,

átlátszó fokozattal.

Szoba-hőmérők, 1.-, 1.20, 1.80, 2.-, 2.60, 2.50, 3.-,

egész 5 fttig.

Orvosi hőmérők, testmérésre meghatározására 3

7 fttől 20 fttig.

Stereoszkopok 3 fttől 20 fttig. **Ütemjelző** csengővel vagy a nélkül. — Katonáság részére: Kettős csővek színház és tábori használatra, legújabb szerkezettel 6, 8, egész 12

üveggel 14 fttől fölfele.

Távósövek, **mikroszkopok**, **nagyítóüveg**, **olvasó-üvegek**, **valódi hegy-kristály** szemüvegek és lorgnettekben párja 5 fttig.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban teljesítetnek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A t. cz. közönség becses figyelmébe veendő, hogy jelenleg Kolozsvárott nem léteznek az én áruaktáram,

kérek tehát megrendeléseket közvetlen Bécsba, Kohlmarkt, 5. sz. vagy Budapestre Dorottya-utca 5. sz. a. intézni.

(282)

6—6

Az ifjúság szépségét a legkésőbb aggkorig megővni, minden hölgy főfeladata,

mely kiválóan feltételezi a bőr leggyorsabb
ápolását. Ennek tiszta és gyöngéd megtartása,
idomítása és frissítése, foltok vörösség, seplek és
minden bőrsorvány eltávolítása, ugyanint különö-
sen a ráncok és radók azonnali és tartós meg-
semmisítése, kiválóan eszközölhető az annyira
kittünő, hatásában meglepő

RAVISSANTE

du dr Lejosse & Paris

hivatalosan megvizsgált egyet-

len ártalmatlan bőrápoló szer

által. Páris, London, Bécs, Bu-

dapest elegáns hölgyvilágának

legértékesebb toilette titka: a fi-

atal kor frissességének az aggkor-

ban való megtartása: ez-
szereken jónak bizonyult, és
mint első aszpitőzser egy hölgy-
nek pipereasztaláról sem szabad
hiányoznia.

Egy nagy eredeti üveg ára 250

Egy kis eredeti üveg ára 150

(használati utasítással).

Ravissante szappan

a legjobb és legbizalmasabb il-

latos mosdó szappan a bőr szé-

pítése és javítására. Használata után a bőr bár-

sony finom lesz, és igen kellemes szagot tart

meg. — Sokáig tart és ki nem szárad, a ki

egyszer megkísérette, az soha soha többé nem

használt más szappant.

Egy doboz (3 db) ára 1 ftt 35 kr. egy db. 60 kr.

Ravissante arczpor.

A párisi és londoni hölgyvilág: va-

lamint a legtöbb művésznek legkedveltebb

arczpora. Mindazon t. hölgyek kik egy-

szer használták, meggyőződtek, hogy a

POUDRE RAVISSANTE felül-mulhatat-

lan, igen jól tapad, láthatatlan, és természetes üdéséget ad a bőrszínnek

tehát legjobban ajánlhatjuk.

Nagy doboz ára 1 ftt. Kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszínű.

Felül mulhatatlan és teljesen ártalmatlan a

RAVISSANTE FOGPOR

mely a fogakat hófehérre tisztítja, odvasodástól és bűzös-
től megóvja.

Savmentes semlegesítő, vízben oldó alkat-

részekkel bír, a fogak tökéletes tisztítását

lehetővé teszi, s azok mellett természetes

színeket és fényeket megtartják, és sem ve-

gyileg, sem erőművel nem lesznek megta-

madva: a könnyenverző foghús természetes

erőjét megkapja a száj pedig kellemesen föl

lesz frissítve. Egy doboz ára 50 kr.

A ki szép és egészséges fogakat óhat, a

győződjen meg mihamarabb egyetlen kísérlet

által, hogy mily kittünő, majdnem csodálatra

mélto hatású a

Ravissante-szájviz.

Minden savaktól mentes, s a fogak apo-

lására legalkalmasabb éltető és balzsamos nö-

vényanyagokból készítve. — Általa a foghús megerősödik, a fogak zománca

ápolva, a rothadás elkerülve lesz. 10 csepp elégséges belőle egy korty-

vízzel, mely vegyülékkel a fogak bevégett tisztítása után, a száj jól ki-

öblítették és soha sem kellend fogfájásban szenvednünk.

Nem létezik más készítmény, mely mindennapi használatnál oly ha-

sonlithatlan jó eredményt biztosítana a fogak szépségére és fentartására

nézve, mint a Ravissante szájviz, mely a fogakat oly veszélyes fogkő

lerakódását, és a szájnak a legkellemesebb frisséget és üdéséget köl-

csönözi.

Egy eredeti üveg ára 1 ftt.

Valódi minőségben, nagyban és kicsinyben kaphatók a központi főraktárban

Schwarz Friderika, ilatgyógyszertárában

Budapest, városháztér 9. szám, „Haris-bazar“.

Raktár Kolozsvártt: Valentini Adolf, és Biró János gyógyszerész uraknál és a legtöbb vidéki illatszert- és gyógyszertárakban.

VALZER FERENCZ,

erdélyországi

FIÓKTELEPE

Kolozsvár

Belmonostor-utca 12. szám

KIS-HÁZ.

ELSŐ MAGYAR
Gép- és tűzoltószert-gyár,
harang

és
érczöntöde.

Hazánk legnagyobb, korszerűen berendezett gyára

HARANGOK, TŰZOLTÁSZATI és VIZMŰINTÉZETI GÉPEK

KÉSZÍTÉSÉRE,

a gyárral kapcsolatos vízműtészeti osztály a jelenben egyedüli belföldi szivattyúgyárt képezi, melyben minden czélnak megfe-
lelő szivattyúk és szivattyús kútak jóállás mellett készíttetnek.

Képes árlap kívánatra bérmentve megküldetik.